

Én kis Kószabósza kertészlegény vagyok, és minden kislányt meglocsolok, aki ebben a hónapban eljön velem

LENGYEL-ORSZÁGBA.

Tudjátok, hogy szeretem az ünnepeket, a vidámságot. Úgy döntöttem, hogy a húsvétot a lengyelek között töltöm, akik hittel és vidáman ünneplik a lélek és a természet újjászületését.

Ezt a derűt és életerőt mi is megtanulhatnánk tőlük. Hiszen a lengyeleket sem kényeztette el a történelem. Harcoltak a tatár, a török ellen, őrlődtek két hatalmas szomszéd, a porosz és az orosz malomkő között. Az országhatár hol keletre hol nyugatra tolódott. Gdansk és Danzig ugyanaz a kikötőváros, egyszer lengyel, máskor német zászló alatt. Az önálló Lengyelország 1795-ben el is tűnt a térképről. Hősi nemzeti felkelések árán a XX. században vívták ki ismét függetlenségüket.

Hallottatok már a fénixmadárról? Sajat hamvából támad fel újra. A lengyelek a második világháborúban hatmillió embert és a nemzeti vagyont 38%-át veszítették el. Mégis újjá-

születtek. A fővárost, Varsót a német fasiszták porig bombázták, egymillió lakosából csupán kétszázezer túlélő maradt. Ma új városnegyedek karéjában hajdani pompájában áll ismét az óváros, a reneszánsz Piactér, a Királyi Palota, a Szent János-székesegyház.

LÁSZLÓFFY ALADÁR TÚL A HEGYEN LENGYELORSZÁG...

Túl a hegyen van egy határ,
arra lovagol a betyár,
arra lovagol a magyar,
hogyha menekülni akar.

Lengyel lakja, testvér lakja,
zúg a Visztulájuk habja.
Ez a fránya történelem
arra úszott veled s velem...

Az út íve arra ível
Balassival, Bercsényivel,
Basa Pista balladája
ujjal mutogat e tájra.

Lengyel király Krakkó-lakó,
balladában fut a fakó,
mikor leér a lapályra,
mai lengyel világ várja.

Süt a Visztula ezüstje,
mozdonyok és gyárak füstje,
lengyel szó és lengyel hegyek
hívnak, hogy barátjuk legyek.

A lengyel életerő titka a fiatalosság. Legnagyobb kincsük a gyermek, de ezt nem úgy értik, hogy egyet kényeztetnek agyon. Ti is jól éreznétek magatokat itt, mert rengeteg játszótársatok lenne.

Északon, ha éppen nincs nagyon hideg, a Balti-tenger homokján napozhatunk, vagy az ugyancsak rommá lőtt és újjáépült Gdansk középkori óvárosában az északi gótika vörös téglás templomait, palotáit csodálhatjuk meg. A nagy forgalmú kikötő raktárai ötszáz évesek.

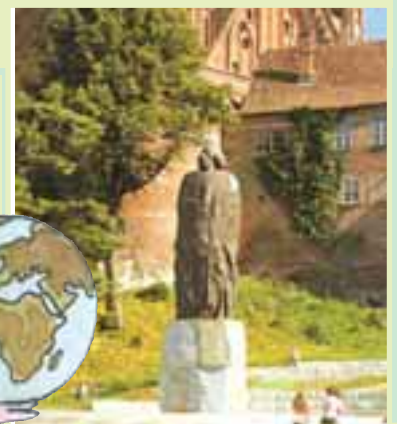
Hogy hívják Erdély leghíresebb zarándokhelyét?

Évente sok ezer lengyel zarándokol el Czestochowa hat-száz éves kolostorába a "fekete arcú" Máriához imádkozni. A mindig is buzgó katolikus lengyelek hitélete különösen gazdag ezekben az években: büszkék arra, hogy II. János Pál pápa lengyel.

Krakkó – a régi főváros, királyi székhely, a lengyel kultúra, tudomány és oktatás európai hírű központja. A középkori Piactér Posztócsarnoka, a Mária-templom, a Wavel várfalai, palotaegyüttese, székesegyháza, a hat-száz éves egyetem sok-sok magyar emléket őriz.

Egy lengyel, akit az egész világ ismer: a csillagász Kopernikusz matematikailag bizonyította, hogy nem a Nap kering a Föld körül, hanem fordítva.

A Magas-Tátrában Zakopane felé igyekeznek azok, akik a téli sportokat, s az eldugott góral falvakba azok, akik a népművészetet szeretik. Itt zsendelytetős gerendaházak, fatemplomok, pompás népviselet, dudaszó és füstölt sajt várja a látogatót. A merészebbek tutajról bámulják a szirteket.

Polak – Węgiel, dwa bratanki, i do szabli i do szklanki. Lengyel – magyar, két jó barát, együtt harcol, s issza borát.

A történelmi lengyel-magyar barátság ma újraéled. Kinga szentté avatásának ünnepségén csernátoni faragómesterek kicsi székelykaput ajándékoztak a pápának. A kapu hatalmas párját Ószandecen Kinga tiszteletére állították fel.

Kingán kívül milyen Árpád-házi szentekről hallottatok?

Nagy Lajos magyar király fogadja a lengyel követeket. 1370-ben Krakkóban lengyel királlyá koronázták.

Leánya, Hedvig 1384-ben lett

a lengyelek szeretett királynője. Eladott ékszereiből építette a krakkói templomot és egyetemet. A Wavel királyi kriptájában nyugszik, akár csak Báthory István erdélyi fejedelem, akit a lengyelek egyik legvitézesebb királyukként tisztelnek.

Báthory legyőzte Rettenetes Ivánt, és visszaverte a német támadást is. Nagyszabású tervét, a lengyel-magyar-erdélyi államszövetséget korai halála miatt nem valósíthatta meg.

BÁTHORY ISTVÁN VADÁSZATA

Lengyel monda; CSORDÁS GÁBOR fordítása

A Wartába ömlő Topiela patak partján áll Wyszyn ősi falva. Ebben a faluban hajdanában díszes kastély állott, a gazdag Gurowski nemzetség tulajdona. A környéket időtlen idők óta vadban dús erdőségek borították. Báthory István király uralkodása idején a falu és a kastély gazdája Melchior Gurowski volt, aki egy őszőn vadászatra hívta meg a királyt.

Néhány nap se tellett belé, a király lovagjai kíséretében megérkezett Wyszynbe. Gurowski úr meg a leánya, Agnieszka kenyérrel és sóval köszöntötték a kastély kapujában, és szerény szavakkal – „ami a

kunyhónkból telik” – ebédre hívták. Valójában pompás lakomát tálaltak fel, nagyszerúsége magát a királyt is álmélgodásra készítette.

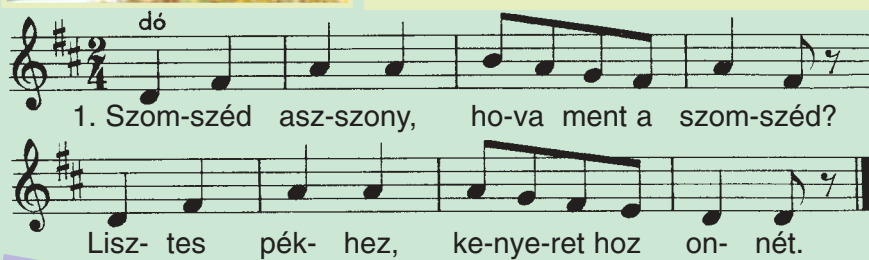
A legnagyobb tetszést mégis az ebédlőben felállított mesteri szökőkút aratta, melyből víz helyett különféle italok buzogtak: tokaji, burgundi, a legkiválóbb talján és rajnai borok. A kastélyt övező deszkabélésű csatornában ugyancsak bor csörgedezett. Nem csoda, hogy mindenkinek fényes kedve támadt, vége-hossza nem volt az éljenzésnek, a pohárköszöntőknek késő éjszakáig.

Másnap, alig hajnalodott, elindultak vadászni a közeli erdőségbe. Élükön Báthory lovagolt udvaroncai, házigazdája és annak leánya, Agnieszka kíséretében. A vadászat pompásan kezdődött, a király ugyanis leterített egy hatalmas medvét. A nekibuzdult vadászok egy jókora vándorkövet görgettek arra a helyre, ahol az állat lerogyott. A sziklát elnevezték „a mackó sírkövének”, és évszázadokra a környékbéli vadászok zarándokhelyévé vált.

Tarnóiban született Józef Bem tábornok, a szabadságharc hőse, Petőfi szeretett Bem apója. Sorsa szívszorító. A bukás után Törökországba menekült. Hogy hazájáért az orosz cár ellen harcolhasson, mohamedán hitre tért, és Murad pasa néven belépett a török hadseregbe. Utolsó szavai ezek voltak: "Lengyelország, én már nem szabadítalak fel." Hamvait hazavitték, de mivel nem keresztényként halt meg, nem temették lengyel földbe. Oszlopokon magasodó kőkoporsója a hűség és áldozat megőrző emlékműve.

2. Sáros úton elkopik a talpa, sarka sincsen, varrja meg a varga.

3. Megfoltoztam, megtalpaltam szépen, mint lesz, hogy lesz az én fizetségem?

4. Itt van, itt van tajtékpipa szára, ráadás egy sovány tehén árnya.

Fejdelmünk, a róla elnevezett szabadságharc vezére Lengyelországban kezdte bujdosását. Ki ő?

CZY MÓWI PAN PO POLSKU?

(Csi múvi pán po polszku?)

URAM, BESZÉL ÖN LENGYELÜL?

Tak.	ták	Igen.
Nie.	nyié	Nem.
Dzień dobry!	dzsiény dobri	Jó napot!
Do widzenia.	do vidzénjá	Viszontlátásra.
Jak się masz?	ják sie más?	Hogy vagy?
Dziękuję, dobrze.	dzsienkuje, dobzsé	Köszönöm, jól.
Proszę.	prose	Kérem.
Jesteś moim przyjacielem.	jésztés moim psijácsélém.	A barátom vagy.

Vajon miért nevezte Petőfi Bem apónak az 54 éves Bem tábornokot?

László Bakk Anikó néni lengyel zenei csemegéket kínál nektek április 12-én reggel 9-től a kolozsvári rádióban.

Chopin romantikus zongoraművei az egész világgal megkedveltettek két lengyel népi táncot, a polonézt és a mazurkát.

Melyik gyermekdalunk emlegeti Lengyelországot?

LÁSZLÓ NOÉMI

ÁRNYÉKBAN

Merre folyik a Visztula, Kinga gyűrűje hol bolyong? Krakko és téglagótika, világ-középen napkorong, amióta Kopernikusz megírta, hogy a Föld forog, Chopin mazurkát komponált, ringnak tőle a csillagok harcok-szaggatta táj fölött, amelyért folyton hadba száll osztrák, orosz, porosz sereg, uralja hány vitéz király, Ulászló, Kázmér, Nagy Lajos, szerencse fordul, szív szakad – lengyel magyarral így rokon a kereszt árnyéka alatt.